

Oblici suradnje obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

---

Frljak, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:054916>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

MARIJA FRLJAK

ZAVRŠNI RAD

**OBlici SURADNJE OBITELJI I
USTANOVE RANOG I
PREDŠKOLSKOG ODGOJA I
OBRAZOVANJA**

Čakovec, rujan 2020.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Čakovec**

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Marija Frljak

**TEMA ZAVRŠNOG RADA: Oblici suradnje obitelji i ustanove
ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja**

MENTOR: dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić

Čakovec, rujan 2020.

SADRŽAJ

Sažetak

Summary

1. UVOD.....	1
2. SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVE	
USTANOVA.....	2
2.1. POVIJESNI PREGLED USTANOVA.....	2
2.2. SURADNJA OBITELJI I	
USTANOVE.....	3
2.3. PARTNERSTVO S RODITELJIM.....	5
2.4. ZAPREKE SURADNJI.....	8
2.5. VAŽNOST SURADNJE U DOBA PANDEMIJE COVID-19.....	9
3. OBLICI SURADNJE OBITELJI I USTANOVE RANOG I	
PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA.....	12
3.1. PASIVNI OBLICI SURADNJE.....	13
3.1.1. Individualni razgovor.....	13
3.1.2. Roditeljski sastanak.....	14
3.1.3. Radionice za roditelje.....	20
3.1.4. Ankete.....	21
3.1.5. Kutić za roditelje.....	23
3.2. AKTIVNI OBLICI SURADNJE.....	25
3.2.1. Web stranice dječjih vrtića.....	25
3.2.2. Društvene mreže.....	26
3.2.3. Mobilne aplikacije.....	26
3.2.4. Video i foto dokumentacija.....	26
3.2.5. Uključivanje roditelja u odgojno- obrazovni rad.....	27
3.2.6. Sudjelovanje u tvorbi kurikuluma.....	27
4. ZAKLJUČAK.....	29
LITERATURA.....	31

Sažetak

Obitelj i vrtić dva su najvažnija čimbenika u životu djeteta. Partnerstvo se stvara kvalitetnom suradnjom obitelji i vrtića ciljem ulaganja u zajednički interes, a to je dobrobit djeteta. Već kod samog upisa djeteta u vrtić, roditelji i odgojitelji ostvaruju suradnju. Kako bi obogatili odgoj djeteta i njegov boravak u vrtiću potrebno je odrediti zajedničke ciljeve i uskladiti želje. Brojni oblici suradnje dokaz su da je partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovne ustanove moguće ostvariti. Individualni razgovor, roditeljski sastanak, radionice za roditelje, ankete, kutić za roditelje, web stranice dječjih vrtića, društvene mreže, mobilne aplikacije, video i foto-dokumentacija, boravak roditelja u odgojnoj skupini neki su od načina za ostvarivanje partnerstva. Kako bi se stvorio odnos koji se temelji na poštovanju, povjerenju i razumijevanju potrebna je motiviranost odgojitelja, ali i roditelja. Kroz takav odnos se suradnja može unaprijediti u partnerstvo. Takav odnos ima brojne prednosti za odgojitelje i roditelje, a najviše za dijete. Kroz partnerstvo dijete ima priliku odrastati u zdravom i poticajnom okruženju. Posebnost partnerstva, kao suvremenog odnosa roditelja i odgojitelja nije u moći, već u jednakosti.

Ključne riječi: dijete, suradnja, roditelji, partnerstvo, odgojno-obrazovna ustanova

Summary

Family and kindergarten are two of the most important factors in a child's life. The partnership is created through quality collaboration between families and kindergartens, with the aim of investing in a common interest, which is the well-being of the child. When the child is enrolled in kindergarten, parents and caregivers remain collaboration. In order to enrich the upbringing of the child and his or her stay in kindergarten, it is necessary to set common goals and harmonize the wishes. Numerous forms of collaboration are evidence that partnerships between families and educational institutions can be achieved. Individual talks, parenting meetings, parenting workshops, surveys, parenting corner, kindergarten websites, social networking, mobile applications, video and photo documentation, staying with parents in kindergarten are some of the ways to build a partnership. Creating a relationship based on respect, trust and understanding requires the motivation of both educators and parents. Through such a relationship, collaboration can be promoted into a partnership. Such a relationship has many benefits for educators and parents, most of all for the child. Through partnership, the child has the opportunity to grow up in a healthy and supportive environment. The specialty of partnership is not in power, but in equality.

Keywords: a child, collaboration, parents, partnership, educational institution

1. UVOD

Građenje partnerskih i suradničkih odnosa obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja jedan su od preduvjeta za stvaranje optimalnih uvjeta koji su potrebni za postizanje poticajnog okruženja koje utječe na razvoj djeteta. Suradnja i partnerstvo različiti su pojmovi, no uspostava takvih oblika odnosa u istu je svrhu- dobrobit djeteta. Česti su slučajevi gdje upravo odgojitelji naglašavaju kako imaju veće izazove s roditeljima djece, nego li s djecom čijim se odgojem bave. Stoga je imperativ dobrog odnosa roditelja i odgojitelja upravo suradnja jer bez suradnje nema ni adekvatnog partnerstva. Obogaćivanjem suradnje postepeno se počeo uvoditi i pojam partnerstva. Suradnja i partnerstvo nisu sinonimi, to su dva samostalna pojma, no oba su vrlo bitna za kvalitetan odnos s roditeljima, stoga su u ovom radu naglašene i definirane njihove razlike. Partnerstvo se referira na suvremeni pristup odgoju, zbog čega je u radu prikazan prijelaz s tradicionalnog na suvremeni pristup i značajke istog. U konačnici, u radu su prikazani, opisani i definirani oblici suradnje obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Sa promjenama u društvu došlo je i do promjena u obitelji. Majke, koje su bile domaćice, danas su zaposlene te kao i očevi teže napredovanju u karijeri i financijskom opstanku. Samim time se i uloga vrtića u današnjem svijetu uvelike promijenila u odnosu na prošlost. Zbog takvog načina života, roditelji su primorani djecu ostavljati sve duže u vrtiću. Čest je slučaj da dijete veći dio dana provede s odgojiteljima, nego s roditeljima. Upravo iz tih razloga, ali i za dobrobit djeteta, dvosmjerna komunikacija važna je i bitna odrednica u odnosu roditelja i odgojitelja. Svaki odnos zahtjeva poštovanje, empatiju i ravnopravnost, no česti problem u odnosima je i moć, koja je usko vezana uz ravnopravnost.

„Budemo li se borili za moć, izgubit ćemo na pripadanju, a kada izgubimo pripadanje, izgubit ćemo odnos. Kada izgubimo odnos, što nam ostaje? Ima li smisla moć koju smo dobili ako smo izgubili odnos? Što nam je dragocjenije?“ (Ljubetić, 2014, str. 65)

2. SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

Hrvatski jezični portal (2020) definira suradnju kao zajednički rad, odnosno sudjelovanje radom ili djelatnošću na određenom projektu, planu ili općem djelovanju. Kako bi odnos obitelji i odgojno-obrazovne ustanove bio kvalitetan potrebna je ravnopravnost među uključenim stranama. Suradnja se odnosi na načine i oblike komunikacije s roditeljima. Ona predstavlja uvod u daljnji razvoj odnosa obitelji i odgojno-obrazovne ustanove.

2.1. POVIJESNI PREGLED SURADNJE OBITELJI I USTANOVE

Kroz povijest se na obitelj i vrtić gledalo kao na posebne svjetove sa podijeljenim ulogama i odgovornostima. Roditelji su na neki način bili podčinjeni ustanovi u kojima se smatralo da nije potrebno konzultirati se s roditeljima. Također, roditelji nisu ulazili u posao odgojitelja niti su sa njima razgovarali o svojim odgojnim postupcima u obitelji (Miljak, 1995).

Prva predškolska odgojno-obrazovna ustanova otvara se tek u drugoj polovici 19. stoljeća (1872.g.) u Zagrebu pod imenom „Dječje zabavište“. U razdoblju poslije Drugog svjetskog rata većina je ustanova bila državna i imala je gotovo isključivo socijalnu, zaštitnu i zdravstvenu ulogu, i to najčešće za djecu bez roditelja. Poslije 1950. godine otvaraju se vrtići kojima je primarna uloga i dalje bila socijalna skrb i zdravstvena njega, ali sa svrhom sudjelovanja što većeg broja žena u socijalističkoj izgradnji zemlje. Zbog svjetskih događanja na području predškolskog odgoja ali i nekih gospodarskih i političkih zbivanja u Hrvatskoj, sedamdesetih godina prošlog stoljeća dogodio se preokret u ustroju i funkciji predškolskih ustanova u Hrvatskoj. Rezultat tih događanja je prvi program odgojno-obrazovnog rada u dječjim vrtićima (1971.g.) u kojem je naglašena odgojno-obrazovna funkcija predškolskih ustanova. Tako naglašena odgojno-obrazovna funkcija dječjih vrtića dala je veću ozbiljnost i podigla ugled odgojno-obrazovnim ustanovama, ali i struci općenito (Miljak, 1995).

Sukladno tome i profesionalno obrazovanje odgojitelja se mijenja. Osoblju koje je radilo na poslovima odgoja i zaštite djece rane i predškolske dobi tijekom prošlosti dodjeljivani su različiti nazivi kao: zabavišna učiteljica, učiteljica dječjeg skloništa, nastavnica male škole, skrbnica male djece, odgajatelj za predškolske ustanove, odgojitelj, odgajatelj djece predškolskog uzrasta, odgojitelj djece predškolske dobi, stručni prvostupnik predškolskog odgoja. Zahvaljujući onima koji su desetljećima sudjelovali u izgradnji sustava profesionalnog obrazovanja odgojitelja, danas koristimo nazive sveučilišni prvostupnik ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te magistar ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

„Gotovo stoljeće i pol trajanja te stalna nadogradnja i unaprjeđenje sustava profesionalnog obrazovanja odgojitelja dokaz su kako je odavno prepoznata važnost i odgovornost šire društvene zajednice za cjelovit i zdrav razvoj djece rane i predškolske dobi. U tom smislu, opravdano, pozornost je usmjerena profesionalnom obrazovanju onih koji su, uz roditelje, najpozvaniji voditi djecu prema samoaktualizaciji, kompetentnu djelovanju, odgovornu ponašanje, kreativnu i ispunjenom životu.“ (Mendeš, 2018, str. 9)

2.2. SURADNJA OBITELJI I USTANOVE

Jedna od važnih sastavnica odgojno-obrazovnog rada u ustanovi ranog i predškolskog odgoja je suradnja s roditeljima. O međusobnoj suradnji i podršci ustanove ranog i predškolskog odgoja i obitelji ovisi cjelokupni razvoj djeteta.

Različiti autori različito definiraju pojam suradnje u odnosu obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Petrović-Sočo (1995) definira suradnju kao razmjenu informacija i zajedničko djelovanje odgojitelja i roditelja sa svrhom ostvarivanja kontinuiteta u odgoju djeteta. Pašalić Kreso (2004, prema Višnjic- Jevtić, 2018a) određuje suradnju kao površne i formalne odnose između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova koji je hijerarhijski organiziran dok Jurčević- Lozančić (2005) smatra da je suradnja zajednička djelatnost roditelja i odgojitelja temeljena na međusobnom razumijevanju sa svrhom usklađivanja odgojnih utjecaja na dijete. Većina autora slaže se oko cilja, a to je dobrobit djeteta te oko metoda suradnje (Višnjic-Jevtić, 2018a).

U suvremenoj literaturi (Hornby, 2011, Milanović, 2014, Bleach, 2015, prema Višnjić- Jevtić, 2018b), kao obilježja suradničkog odnosa roditelja i odgojitelja, ističe se dvosmjerna komunikacija, uzajamna podrška, zajedničko donošenje odluka te zajedničko poticanje razvoja i učenja djece. Dvosmjerna komunikacija vrlo je značajno obilježje suradničkog odnosa jer i roditelj i odgojitelj imaju informacije koje je važno međusobno podijeliti. Uzajamna podrška, koja je također vrlo važna, veže se uz odgoj i obrazovanje djece. Društvo djeluje na suradnju roditelja i odgojitelja no vrlo se rijetko pojavljuje kao ravnopravan član koji pruža podršku. Zajedničko donošenje odluka češće je u obrazovanju nego u odgoju djece. Primjer zajedničkog donošenja odluka je sudjelovanje roditelja u radu škola preko vijeća roditelja, razrednih vijeća te školskih odbora. Zajedničko poticanje razvoja i učenja djece u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja vidljivo je uključivanjem roditelja u izradu kurikuluma (Višnjić-Jevtić, 2018b).

Ljubetić (2014) govori o prisustvu hijerarhijskog odnosa u suradnji obitelji i ustanove, pri čemu ustanova zauzima viši položaj te dolazi do neravnopravnosti partnera u odnosu. Upravo je ravnopravnost u suradničkim odnosima ta koja pridonosi kvaliteti te podiže ovu vrstu odnosa na viši nivo, što je interes svih strana, a ponajviše djeteta. Suradnja predstavlja uvod u daljnji razvitak odnosa roditelja i odgojitelja.

U suvremenim dječjim vrtićima suradnja s roditeljima počinje već prilikom upisa djeteta u vrtić. Ustanova i roditelji razmjenjuju podatke te razgovaraju o specifičnostima obitelji i djeteta. Uključivanjem djeteta u odgojnu skupinu očekuje se da roditelji i odgojitelji svoju suradnju obogaćuju i na taj je način, kroz određeno vrijeme, unaprijede u partnerstvo. Razvoj suvremenog odgoja utjecao je i na dokumente koji, između ostalog, propisuju i suradnju odgojno-obrazovne institucije i obitelji. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991) jedan je od bitnijih dokumenata čijim je stvaranjem pogled na suvremeni odgoj promijenjen.

„U život i djelatnosti djece na svim mjestima na kojima se provodi predškolski odgoj moraju se uključivati roditelji kao djeci najbliži, za njihov razvoj i odgoj najzainteresiraniji, te često vrlo inspirativni s obzirom na svoje ljudske i profesionalne mogućnosti. Na taj se način

može najbolje povezati obiteljsko i izvanobiteljsko iskustvo djeteta.“ (Ministarstvo prosvjete i kulture, 1991, str. 13).

Prema Nacionalnom kurikulumu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2014), cjelovit razvoj djeteta odvija se kroz optimalne uvjete koje djetetu omogućava zajednica obitelji i odgojno – obrazovnih institucija. Roditelji i odgojitelji su osobe koje se najintenzivnije bave djetetom, stoga je nužno „osigurati izravnu, kvalitetnu i ohrabrujuću komunikaciju među njima kako bi informacije o djetetu mogle nesmetano i dvosmjerno cirkulirati.“ (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, 2014, str. 13). Naglasak je na dvosmjernoj komunikaciji roditelja i odgojitelja, ali i na povjerenju.

Autorica Slunjski (2006) ističe kako su roditelji „ravnopravni sudionici odgoja i obrazovanja djece te glavni saveznici odgajatelja u ostvarenju kvalitete cjelokupnog vrtićkog življenja.“ (str. 209).

2.3. PARTNERSTVO S RODITELJIMA

U partnerskom odnosu obitelji i ustanove, u centar pozornosti obiju strana, smješta se dijete, njegova dobrobit, potrebe i kapaciteti. Obje strane imaju iste interese, ciljeve i zadatke. Međusobno si pružaju maksimalnu potporu s ciljem dostizanja onih ciljeva koji su u djetetovom najboljem interesu. U domaćoj literaturi često možemo vidjeti da se pojmovi suradnja i partnerstvo navode kao istoznačnice. No, ne treba ih poistovjećivati ako pojam suradnje ne uključuje sve aspekte određenja partnerstva, a to su: kvalitetan i kontinuiran odnos, jasno definiran zajednički cilj, kontekst, vrijeme te nužni preduvjeti za ostvarivanje partnerskog odnosa. Dakle, kada govorimo o partnerstvu u kontekstu odgojno- obrazovne ustanove i obitelji, partnerstvo definiramo kao:

„ najvišu razinu suradničkih odnosa pojedinca iz obiteljske zajednice (najčešće roditelji ili staratelji) i vrtića/škole (najčešće odgojitelji/učitelji i stručni suradnici) usmjerenih na postizanje zajedničkog cilja (dobrobit djeteta), a koji se odvijaju u određenom kontekstu (vrtić/škola koju dijete pohađa) i imaju određeno vrijeme trajanja (najčešće za boravka djeteta u odgojno – obrazovnoj ustanovi).“ (Ljubetić, 2014, str. 4).

Prema Jurčević- Lozančić (2016), za postizanje partnerskog odnosa obitelji i odgojno – obrazovne ustanove ključna je dvosmjerna i kvalitetna

komunikacija. Iskazujući svoje poštovanje te pokazujući interes za ono o čemu roditelji pričaju odgojitelj kvalitetno komunicira s roditeljima. Ukoliko dođe do problema ili rasprave poželjno je da odgojitelj prilagodi raspravu roditeljskoj sposobnosti ovladavanja situacijom, imajući na umu da se roditeljima nije lako nositi s poteškoćama djeteta. Naglasak treba staviti na isticanje djetetovih jakih strana prije iznošenja problema, te pronalasku rješenja istih u suradnji s roditeljima. S druge strane, bitno je da roditelji u odgojiteljima prepoznaju podršku i najbolju namjeru odgojitelja, te da zajedničkim djelovanjem surađuju i nadopunjuju se uz zajednički cilj – dobrobit djeteta. Roditelji često surađuju s odgojiteljima, no poželjno je suradnju obogaćivati i postepeno unaprjeđivati u partnerstvo, zbog čega je bitno razlikovati suradnju od partnerstva.

Radi boljeg razumijevanja, temeljne razlike u funkcioniranju suradničkih i partnerskih odnosa obitelji i odgojno- obrazovne ustanove, moguće je prikazati pomoću tablice.

Tablica 1. Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne ustanove prema Ljubetić (2014, str. 6)

ČIMBENICI	SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE	PARTNERSTVO OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE
Roditelji	Percipiraju se kao "druga strana" u odgoju djece.	Percipiraju se kao prvi „učitelji“ svoje djece.
	Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove.	Uključeni u sve aktivnosti ustanove.

	Nedostatno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom.	Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom.
	Dolaze u ustanovu po pozivu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića).	Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj.
Odgojno-obrazovno osoblje (odgojitelji/učitelji/stručni suradnici)	Nedostatno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima.	Osviješteni i informirani te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima
	Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.	Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.
Ciljevi/zadaće/interesi	Pojedinačni, jednosmjerni, interesi "dviju strana".	Opći, posebni, dvosmjerni, u fokusu djeteta i njegova dobrobit.
Senzibilitet odgojno – obrazovnog osoblja	Nedostatno senzibilizirani za potrebe obitelji.	Izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji.
Odnosi	Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno-obrazovno osoblje u ustanovi.	Ravnopravni – roditelji partneri odgojno-obrazovnom osoblju u ustanovi.

Komunikacija	Rijetka, nedostatno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom teškoća u djetetovu učenju i/ili ponašanju.	Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajući, ravnopravna.
Inicijativa	U pravilu, inicijativu ima ustanova.	Inicijativa je obostrana i Nadopunjujuća.
Motivacija	Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće „prigodničarska“ (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi).	Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unaprjeđivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno-obrazovnog rada.
Aktivnosti obitelji i ustanove	Najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadaća.	Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikuluma ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija).
Obitelj – ustanova - lokalna zajednica	Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju.	Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju.

2.3.1. Zapreke u suradnji

Kao što je već rečeno, stvaranjem kvalitetnog partnerskog odnosa dobivamo mnogo. No, praksa nas podsjeća da postoji i niz prepreka koje otežavaju izgradnju kvalitetnog odnosa s roditeljima. S društvenim i organizacijskim promjena raste i broj čimbenika koji utječu na suradnju. Autorica Višnjić- Jevtić (2018b) navodi tri skupine čimbenika koji označavaju zapreke u ostvarivanju suradničkog odnosa, a to su: strukturalni, kulturalni i interpersonalni čimbenici. Strukturalni čimbenici odnose se na vrijeme i modalitete suradnje. Roditelj zapreku vidi u prekratkom vremenu koje odgojitelj izdvaja da bi s roditeljima podijelio informacije o djetetu, dok odgojitelj zapreku vidi u neodazivanju roditelja. Roditelji često imaju problem s nedostatkom vremena zbog poslovnih obaveza, organizacije brige o djetetu, djetetovih slobodnih aktivnosti i sl. te teško usklađuju poslovne, obiteljske i vrtičke obaveze. S druge strane, odgojitelji sve više vremena provode ispunjavajući svoje administrativne obaveze, obaveze profesionalnog usavršavanja, zadovoljavajući očekivanja uprave ustanove i sl. te često nisu u mogućnosti odmah odgovoriti na potrebe roditelja. Ova zapreka odnosi se samo na one situacije koje doprinose stvaranju partnerskog odnosa. Kulturalni čimbenici određeni su obiteljskom kulturom i kulturom odgojno-obrazovne ustanove. Obiteljska kultura određuje očekivanja roditelja pa neki roditelji vide problem u igri kao primarnom načinu učenja u predškolskim ustanovama. Interpersonalni čimbenici povezani su sa stavovima i osobnošću roditelja i odgojitelja. Povezani su i sa percepcijom kvalitetnog odnosa sudionika. Roditelji u aktivnostima koje pripremaju odgojitelji sudjeluju kao posjetitelji te se na taj način roditeljsko znanje ne vrednuje dovoljno. Odgojitelji pak često ne uvažavaju posebnost i identitet svake obiteljske zajednice.

Komunikacija je također vrlo važan čimbenik za ostvarivanje kvalitetne suradnje. No, neprimjerena komunikacija dovodi do zapreke u odnosu odgojitelja i roditelja. U interesu razvoja što kvalitetnije suradnje, svi sudionici tog procesa prednost trebaju dati slušanju, poštovanju, podržavanju, ohrabrivanju prihvaćanju, povjerenju te stalno pregovarati o onome u čemu se ne slažu.

2.4. VAŽNOST SURADNJE U DOBA PANDEMIJE COVID-19

U ožujku 2020. godine Hrvatska bilježi prve slučajeve zaraze COVID-19 virusom te odlukom Vlade Republike Hrvatske, a u svrhu sprečavanja širenja zaraze ovim virusom, zatvaraju se odgojno- obrazovne ustanove u državi.

Ova nesvakidašnja situacija donijela je odgojiteljima i roditeljima nove izazove ali i priliku za rad na sebi i svojim profesionalnim kompetencijama. U ovom periodu socijalne distance glavni oblici komunikacije između odgojitelja, roditelja i djece su u digitalnom obliku. Znamo da odgojiteljski posao zahtijeva bliski socijalni kontakt s djecom, ali u ovim izvanrednim okolnostima digitalna tehnologija se pokazala jako vrijednom i omogućava održavanje kontakata sa djecom i roditeljima. Poznato je da su odgojitelji i do sada jedan dio svog posla odrađivali kod kuće, no sada sve svoje radne obaveze ostvaraju u svom domu. Ovakav način rada odgojiteljima je izazov. Odgojitelj mora promišljati o obiteljima, obiteljskom funkcioniranju, individualnom pristupanju obiteljima, roditeljstvu, obrazovanju roditelja, ali i o razlikama u karakteru kako bi svim roditeljima mogao pružiti adekvatnu podršku. Osim što pruža roditeljima podršku i dijeli svoja znanja sa njima, odgojitelj na ovaj način razvija i svoje kompetencije potrebne za suradnju s roditeljima. S druge strane, roditelji na ovaj način mogu biti aktivni sudionici u provođenju aktivnosti zajedno sa odgojiteljima, u čemu inače, svakodnevno ne sudjeluju. Na ovaj način roditelj ima priliku vidjeti kako djeca kroz igru najbolje uče, te promijeniti svoje stavove o vrtiću kao mjestu gdje se djeca „samo igraju“. Tada se mijenja i pogled roditelja na odgojitelja kao profesionalca ali i na odgojiteljsku profesiju.

Cilj ovakve suradnje s roditeljima, kao i svih drugih oblika suradnje u standardnom funkcioniranju zajednice, jest dobrobit djeteta. Odgojitelji, kao profesionalci u partnerskim odnosima, trebaju poticati i održavanje kontakata djece s vršnjacima što može biti od velikog značaja u kontekstu održavanja rutine, ali i zbog činjenice da su se socijalna povezanost i podrška povezane s emocionalnom otpornošću.

Osim komunikacije preko platformi i aplikacija za videopozive u ovoj situacije vrlo je važna i komunikacija preko e-maila te grupa na društvenim mrežama ili mobilnim telefonima, dakle pisana komunikacija. Ako uzmemo u obzir da komunikacija u mnogo čemu određuje odnos, svi sudionici trebaju brinuti kako će jasno i razumljivo

priopćiti određeni sadržaj, kako se načinom svoje komunikacije odnose prema drugim sugovornicima, što njegove poruke govore o njemu samom te što svojom porukom želi postići kod sugovornika.

Iako je pojava ove globalne pandemije uvelike utjecala na svakodnevno funkcioniranje i obitelji i ustanova, pružila je i priliku za stjecanje novih znanja, vještina i stavova koji će svim stranama omogućiti unapređivanje, prije svega, ljudskih, a onda i partnerskih odnosa.

3. OBLICI SURADNJE OBITELJI I USTANOVE RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Kompetentni odgojitelji, pedagozi i ostali stručni suradnici u odgojno- obrazovnim ustanovama stalno tragaju za novim načinima izgrađivanja partnerskih odnosa s roditeljima. Sva svoja znanja, sposobnosti i trud ulažu u osmišljavanje primjerenih pristupa roditeljima koji će zadovoljiti trenutačne roditeljske potrebe ali i dostići ciljeve koje si odgojitelji i stručni suradnici postavljaju (Ljubetić, 2013). Suradnički odnos roditelja i odgojitelja odvija se kroz raznovrsne aktivnosti na koje su sudionici međusobno upućeni. Aktivnosti ovise o kulturi sudionika te odgojno- obrazovne ustanove i o zakonskim aktima kojima se uređuje rad ustanova. Ljubetić (2013) i Milanović (2014) opisuju različite odlike suradnje s roditeljima no najčešće je to pisana komunikacija te roditeljski sastanci koji su grupni i bave se općenitom odgojno- obrazovnom ili informativnom problematikom. U odgojno- obrazovnom radu prevladavaju grupni oblici rada iako se stalno ističe važnost individualnog pristupa. Također, prevladavaju odnosima u kojima roditelj ima pasivnu ulogu (pisana komunikacija, roditeljski sastanci, dani otvorenih vrata), dok su odnosi u kojima roditelj ima aktivnu ulogu (sudjelovanje u tvorbi kurikulumu, radionice, boravak roditelja u skupini) manje zastupljeni. Promijeni li se suradnja razvijanjem modaliteta suradnje u kojima se uvažavaju roditeljska znanja i doprinosi, roditelji će preuzimati aktivnu ulogu u suradnji između obitelji i ustanova. (Višnjić- Jevtić, 2018b).

Svi oblici suradnje ustanove i roditelja posjeduju pedagoške, psihološke i sociološke osobitosti koje omogućavaju stvaranje pozitivnog ozračja u partnerskim odnosima. Svaki oblik ima informativnu, dijagnostičku, terapeutsku, savjetodavnu i kolektivnu zadaću (Rosić, 2005).

3.1. PASIVNI OBLICI SURADNJE

Pasivne oblike suradnje, prema autorici Višnjić- Jevtić (2018b) možemo podijeliti na:

- individualni razgovor
- roditeljski sastanak
- druženje djece, roditelja i odgojitelja
- radionice za roditelje
- ankete
- kutić za roditelje

3.1.1. Individualni razgovor

Individualni razgovor je oblik suradnje koji omogućuje razmjenu informacija, razmišljanja i iskustva, te shodno tome planiranje i određivanje ciljeva za dijete. Milanović (2014) navodi da se individualna suradnja putem individualnog razgovora najčešće očekuje kada su u pitanju problemi, posebne potrebe djeteta, razlike u odgojnim stilovima i očekivanjima, najčešće kada su u pitanju manje ugodne teme. Međutim, cilj individualnog razgovora je uvođenje ovakvog oblika suradnje kao spoja dvaju djetetu najvažnijih segmenata u životu i odgoju - obitelji i vrtića. Dakle, naglasak je na pružanju mogućnosti roditeljima da prepoznaju ovaj model kao način unapređenja komunikacije i preventivnog djelovanja na eventualne problematične, izazovne i manje ugodne situacije. Iz tog razloga je bitno roditeljima naglasiti kako poziv na individualni razgovor nije ništa negativno, već da odgojitelj polazi od stajališta i vjerovanja da je svaki roditelj zainteresiran kako njegovo dijete napreduje u vrtiću, kako jede, spava, kako se uključuje u igru s drugom djecom, što ga motivira i zanima, u čemu je uspješno, ali i u čemu ga je potrebno više poticati. Polazeći od toga, svaki djetetov uspjeh i svaka njegova posebnost može biti motivacija roditelju za razgovor, jer je prednost ovog modaliteta višestruka. Dobrobit za dijete ostvaruje se kroz promišljanje i poticanje razvoja, dok se roditelji potvrđuju i osnažuju u svojoj ulozi i utječu na razumijevanje svojih i djetetovih potreba u vrtiću. S druge strane, odgojitelj se potvrđuje kao kompetentna i stručna osoba, dobiva uvid u obiteljsku situaciju i jasnija očekivanja od roditelja, kao i potpuniju sliku o djetetu. Odgojitelj mora biti pripremljen za individualni razgovor. Priprema prvenstveno podrazumijeva

dogovor i razmjenu informacija s kolegicom odgojiteljicom o zapažanjima vezanim za dijete (Milanović i sur., 2014). Prema potrebi, postoji mogućnost konzultiranja sa stručnim timom prije razgovora (pedagogom, psihologom, defektologom, medicinskom sestrom i drugima). Nije isključiva ni mogućnost da netko od članova stručnog tima sudjeluje s odgojiteljicom na individualnom razgovoru, ovisno o složenosti teme. Temeljita priprema podrazumijeva i sistematizaciju dokumentacije o djetetu, kao i pripremu individualne razvojne mape. Individualna razvojna mapa stvara se temeljem praćenja i dokumentiranja zapažanja o djetetu, ona prezentira djetetov boravak u vrtiću, što podrazumijeva praćenje razvojnih karakteristika, obilježavanje bitnih događaja i određenih trenutaka koji imaju poseban značaj za dijete, kao i pohranu bitnih dječjih radova i transkripte razgovora. Poželjno je da u razgovoru sudjeluju oba roditelja, ukoliko je to moguće. Osim odgojitelja i roditelja u razgovoru ne sudjeluju druge osobe kako bi se zaštitila djetetova privatnost. Bitno je stvaranje ugodne atmosfere - prihvaćanja i razumijevanja. Roditelji i odgojitelj mogu zajedno razgledavati razvojnu mapu, planirajući pritom zadaće i razvojne ciljeve za dijete. Uz to, poželjno je kroz razgovor osnaživati roditelje u njihovoj ulozi i pokazati razumijevanje, posebice ako se „obrađuje“ određena problemska situacija. Bitno je da roditelji i odgojitelj zajedničkim razgovorom usporede djetetov boravak u vrtiću, ali i izvan njega, kako bi se stvorila potpuna slika o djetetu. Roditelji i odgojitelj imaju podjednaku važnost u ovom obliku suradnje. To je bitan segment i preduvjet koji utječe na što kvalitetniji napredak djeteta u budućnosti. Nakon individualnog razgovora odgojitelj dokumentira i bilježi tijek razgovora u pedagošku dokumentaciju.

3.1.2. Roditeljski sastanak

„Roditeljski sastanak je najčešći oblik okupljanja i rada stručnjaka sa skupinom roditelja djece koja su uključena u neki od institucionalnih programa.“ (Milanović i sur., 2014, str. 157). Bez obzira na temu koja se obrađuje, bitan segment roditeljskog sastanka je da svakom roditelju ili članu obitelji omogući aktivno sudjelovanje i osjećaj kompetentnosti. Kako bi se roditelji tako osjećali potrebno je raspravljati o aktualnim temama koje se odnose na razvoj djeteta, o ulozi vrtića u djetetovom razvoju, kao i o roditeljskoj ulozi. Poželjno je omogućiti roditelju razmjenu iskustva s drugim roditeljima, te im na taj način otvoriti pristup novim metodama odgoja i

ulogama roditeljstva. Pri određivanju teme sastanka bitno je voditi se interesima roditelja, ukoliko ne postoji određena tema za koju su roditelji pokazali interes, moguće je temu odabrati temeljem aktualnih potreba u odnosu na razvojne karakteristike djece u skupini. Kod odabira teme poželjno je promišljati o susretu i osmisliti ciljeva roditeljskog sastanka, a potom i način provedbe kroz pisanu pripremu sastanka. Nakon roditeljskog sastanka odgojitelj piše zapisnik za koji postoje unaprijed pripremljeni obrasci te piše osvrt u knjigu pedagoške dokumentacije odgojne skupine.

slika 1 Obrazac za pripremu roditeljskog sastanka

PLANIRANJE RODITELJSKOG SASTANKA

ODGOJNO-OBRAZOVNA GRUPA: _____

PLANIRANI DATUM: _____

PLANIRANO VRIJEME ODRŽAVANJA I TRAJANJAE: od _____ do _____

VODITELJI SASTANKA: _____

SURADNICI/GOSTI: _____

RODITELJSKI SASTANAK po redu u ped.godini. 1. 2. 3. 4. 5.

VRSTA RODITELJSKOG SASTANKA: informativni
(zaokružite) komunikacijski
kreativna radionica
druženje djece i odraslih
drugo? _____

PLANIRANA TEMA: _____

PLANIRANA STRUKTURA SASTANKA (kratko navesti aktivnosti i reslijed)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

POTREBNA SREDSTVA: _____

POTREBNA ORGANIZACIJA PROSTORA: _____

POTREBNA POMOĆ I SURADNJA S: _____

_____

_____

slika 2 Obrazac za osvrt na roditeljski sastanak

OSVRT NA RODITELJSKI SASTANAK

BROJ PRISUTNIH RODITELJA: _____
(potpise roditelja priložiti ovom obrascu)

TKO JE SUDJELOVAO U PRIPREMI RODITELJSKOG SASTANKA
_____

LITERATURA KORIŠTENA ZA PRIPREMU:
_____

KORIŠTENA SREDSTVA: _____

U KOJOJ MJERI STE REALIZIRALI PLANIRANU STRUKTURU SASTANKA
(aktivnosti i njihov slijed)
1-nimalo, sastanak je otišao u sasvim drugom smjeru od planiranog
2-djelomično (realizirana je struktura samo u manjoj mjeri od planirane, realizirane su samo neke planirane aktivnosti)
3-polovično (pola planiranih aktivnosti smo realizirali)
4-uglavnom (gotovo sve planirane aktivnosti su i realizirane)
5-u potpunosti (realizirali smo u potpunosti planiranu strukturu sastanka)

Ukoliko je Vaš odgovor 1,2,3 navedite što mislite da je tome uzrok _____
_____

ZAKLJUČCI RODITELJSKOG SASTANKA:
_____
_____
_____
_____

KOLIKO STE ZADOVOLJNI REALIZACIJOM RODITELJSKOG SASTANKA:

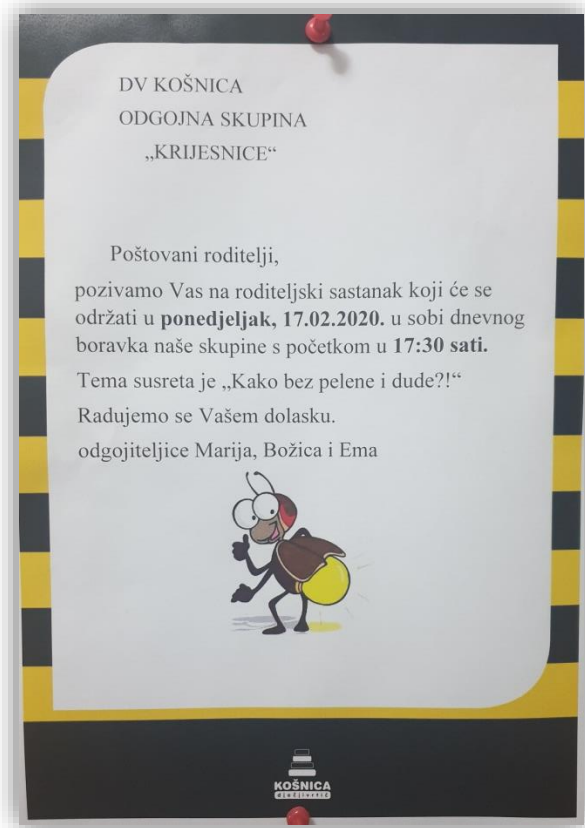
- 1- nezadovoljna
- 2- slabije zadovoljna
- 3- srednje zadovoljna
- 4- zadovoljna
- 5- vrlo zadovoljna

NAPOMENE I OPASKE: _____
_____

izvor: DV „Košnica“

Roditeljima je potrebno uputiti javni poziv na roditeljski sastanak na kojem je potrebno napisati vrijeme i mjesto održavanja sastanka, temu ili dnevni red te planirano vrijeme trajanja roditeljskog sastanka.

slika 3 Primjer poziva na roditeljski sastanak

izvor: DV „Košnica“

Milanović (2014) navodi nekoliko tipova roditeljskih sastanaka koje razlikujemo prema ciljevima i ciljevima odogvarajućim oblicima rada, a to su:

- roditeljski sastanci predavačkog tipa
- roditeljski sastanci oglednoga tipa
- roditeljski sastanci organizirani radi druženja djece i roditelja
- roditeljski sastanci komunikacijskog tipa

Roditeljski sastanci predavačkog tipa organiziraju se u dječjim vrtićima zbog informiranja roditelja o posebnostima predškolskog odgoja ili zbog bitnih obilježja razvojnih karakteristika djece. Osim odgojitelja, na sastancima ovakvog tipa često sudjeluju djelatnici stručnog tima (pedagozi, psiholozi, logopedi, defektolozi) ili vanjski predavači, ovisno o temi. Sadržaj i temu sastanka teško je prilagoditi svim roditeljima, obzirom da su motivi i uključenost roditelja različiti. „ Ti su sastanci na neki način uvijek obvezatni, tako da se na njih odazivaju roditelji prema osjećaju odgovornosti, a ne prema stvarnom zanimanju za temu.“ (Milanović i sur. 2014, str. 157)

Roditeljski sastanak oglednoga tipa održavaju odgojitelji s ciljem da roditeljima prezentiraju svoj rad s djecom, te im pritom pružaju uvid u dječje reakcije na njihova rada. Posebnost ove vrste sastanaka je činjenica da se odgojitelj osjeća kompetentno zato što radi ono što najbolje zna. Zato je odgojiteljima lakše pripremiti i održati roditeljski sastanak ovakvog tipa. S druge strane, roditelji su zainteresirani i visoko motivirani jer imaju prilike saznati informacije o svom djetetu vezane uz svakodnevicu i boravak u vrtiću kroz prizore njihove svakidašnje komunikacije. Nedostatak ovog oblika suradnje je nepredvidivost kod djece. Za njih je to nova situacija, a do problema može doći i pri reagiranju djece čiji roditelji nisu u mogućnosti biti nazočni na sastanku (Milanović i sur., 2014).

Roditeljski sastanci organizirani radi druženja djece i odraslih imaju široku primjenu u odgojno – obrazovnom procesu obzirom da ih karakterizira opuštenost i ugodna atmosfera. Često su organizirani povodom nekog posebnog događaja ili blagdana, a popularni su i prihvaćeni od strane odgojitelja zato što je sastanak baziran na radu s djecom, a upravo to je područje u kojem se osjećaju najprirodnije i najkompetentnije (Milanović i sur., 2014).

Roditeljski sastanci komunikacijskog tipa su razgovori, dogovori, razmjena iskustva, zabavno učenje o sebi i drugima te potvrda da smo kompetentni. Naglasak je na aktivnom sudjelovanju roditelja koji na taj način postaju partneri s odgojiteljem, te samim time sastanak poprima oblik ugodnog druženja, a ne formalnog predavanja kako mnogi roditelji doživljavaju roditeljske sastanke. Na roditeljskim sastancima komunikacijskog karaktera nisu prisutna djeca. Ljubetić (2013) navodi da je ovaj oblik roditeljskog sastanka zahtjevniji za pripremu u odnosu na ostale oblike.

Podrazumijeva se da ga vodi kompetentan voditelj visoko razvijenih socijalnih i komunikacijskih vještina. Ovaj tip sastanka je sve više prihvaćen zbog načina izvođenja koji na neki način rasterećuje odgojitelje kada je u pitanju predavanje, ali zahtjeva detaljnu i opsežnu pripremljenost odgojitelja upravo zbog otvorenosti i načina vođenja ove vrste sastanka. Struktura komunikacijskog sastanka podijeljena je na tri dijela – uvodni, glavni i završni dio. Uvodni dio podrazumijeva pozdrav i stvaranje ugodne atmosfere, najavu sadržaja i trajanja susreta. U glavnom dijelu se razrađuje tehnika provedbe sastanka, a u završnom dijelu se rezimira tema, provodi vrednovanje najave s početka, odgovara na eventualna pitanja i najavljuje se idući susret. Vrijednosti ove vrste roditeljskog sastanka za odgojitelje je upoznavanje roditelja u drugačijem, ležernijem okruženju, prepoznavanje roditeljskog stila koji roditelji preferiraju, osluškivanje reakcija i potreba roditelja, moderiranje sastanka, uvježbavanje komunikacijskih vještina i aktivnog slušanja te prezentacija vlastitih stručnih kompetencija. Za roditelje je vrijednost u stjecanju novih spoznaja o razvoju djeteta i specifičnim karakteristikama, razmjena iskustva s drugim roditeljima, stjecanje i razvoj vještine grupnog rada, potvrda o vlastitoj roditeljskoj ulozi i uvažavanje odgojitelja kao stručne osobe (Milanović i sur., 2014).

Autorica Ljubetić (2013) roditeljske sastanke dijeli na:

- informativne roditeljske sastanke
- tematske roditeljske sastanke

Informativni roditeljski sastanci održavaju se s ciljem informiranja roditelja. Primjerice, moguće ih je organizirati prije početka pedagoške godine, odnosno neposredno prije upisa djeteta u vrtić, kako bi roditelji bili pravovremeno informirani o svemu. Najčešće se održavaju početkom pedagoške godine kako bi se roditelje informiralo o tehničkim pojedinostima i bitnim informacijama kao što je najava plana i programa za aktualnu pedagošku godinu.

Tematski roditeljski sastanci karakteristični su jer ih provode članovi stručnog tima ili vanjski predavači, u suradnji s odgojiteljima. Teme se unaprijed dogovorene, uz osluškivanje potreba i interesa roditelja, ili s ciljem obrađivanja nekog aktualnog problema (Ljubetić, 2013).

3.1.3. Radionice za roditelje

Obrazovne radionice vrlo su zahtjevne za pripremu i vođenje. Posebna pozornost posvećuje se pripremi voditelja i strukturi radionice, no osim toga potrebno je osigurati i ugodno okružje, udobne stolice, sjedenje u krugu bez barijera, tiskane materijale za individualni rad te tehnička sredstva i pomagala. Na samom početku sudionike je potrebno upoznati s temom i oblicima rada. Sudionicima treba naglasiti da se u zajedničke rasprave uključe kada oni to žele. Kompetencije voditelja prepoznaju se u poznavanju teme, u njegovoj sigurnosti u nastupu, u davanju jasnih uputama za rad, vještini komunikacije sa sudionicima, prepoznavanju i pravovremenom odgovaranju na potrebe sudionika te otklanjanju potencijalnih neugodnih situacija za sudionike. Ovakve su radionice kombinacija primjene osobnih iskustava i novih znanja koje sudionici (roditelji) stječu. Temeljna obilježja obrazovnih radionica su rad na sebi, razmišljanje i verbaliziranje dvojbi te raspravljanje o važnim pitanjima za roditelje. Dobra organizacija i dobro vođenje ovakvih radionica omogućuju roditeljima učenje u ugodnoj atmosferi i prijateljskom ozračju koji se temelje na osjećaju poštovanja, prihvaćanja i ravnopravnosti svih sudionika. Cilj obrazovnih radionica za roditelje je podizanje razine roditeljske pedagoške kompetencije (Ljubetić, 2013).

Razvijanjem suvremenog odgoja, u Hrvatskoj se javljaju projekti za podršku roditeljima. Jedan od projekata je „Prve tri su najvažnije“ pokrenut od strane Ureda UNICEF-a za Hrvatsku u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje. Projekt počiva na ideji podrške ranom razvoju i poticanju roditeljstva i osnovan je kao „Projekt za podršku roditeljstvu u zajednici“ (2007. - 2009.), a organiziran je od strane voditeljica projekta Pećnik i Starc. Unutar projekta ubrzo je razvijen program radionica s roditeljima pod nazivom „Rastimo zajedno“. Radionice „Rastimo zajedno“ implementirane su kao besplatan grupni oblik suradnje s roditeljima kroz razmjenu informacija, znanja i iskustva s drugim roditeljima, u svrhu zajedničkog učenja, napredovanja i pružanja podrške. Radionice su vođene od strane posebno educiranih stručnjaka za podršku ranom razvoju - odgojitelja, pedagoga, psihologa, logopeda, defektologa i socijalnih radnika, a provode se u odgojno - obrazovnim ustanovama i raznim udrugama diljem Republike Hrvatske. „Na 11 radionica

roditelji i voditelji su partneri u traženju odgovora na pitanja o roditeljstvu i djetetovom razvoju.“ (Pećnik i Starc, 2010, str. 7).

3.1.4. Ankete

Ankete i upitnici su skup postupaka, odnosno pitanja čijim se analiziranjem dobivaju željeni podaci. U odgojno - obrazovnim djelatnostima refleksija i evaluacija bitni su čimbenici i pokazatelji kvalitete rada. Ankete se koriste kao svojevrsna evaluacija u radu s roditeljima. Koriste se na način da se roditeljima pruža mogućnost izražavanja mišljenja putem upitnika koji su najčešće anonimni. Obradom i analizom podataka dobiva se uvid u jake strane i u potencijalno nezadovoljstvo roditelja te segmente koje je potrebno mijenjati. Ankete se mogu provoditi na razini vrtića, ali i na razini svake pojedine skupine, ovisno o informacija koje želimo dobiti. U vrtiću se najčešće koriste početkom i na kraju pedagoške godine, nakon provedbe određenih radionica s roditeljima ili neposredno nakon roditeljskog sastanka. Odgojitelji ankete mogu koristiti i u svrhu istraživanja kvalitete partnerskih odnosa obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Na temelju tako prikupljenih podataka ne mogu se izvoditi opći zaključci, ali rezultati mogu biti poticaj jer upućuju na to kakvu percepciju partnerstva imaju roditelji i odgojitelji (Ljubetić, 2013).

slika 4 Anketa za roditelje

KOŠNICA
Dječji vrtić

ANONIMNI ANKETNI UPITNIK ZA RODITELJE – TRAVANI 2019.

Dragi roditelji,

Zahvaljujemo na povjerenju koje ste nam ukazali upisom svog djeteta / djece u DV Košnica. Nadamo se da smo opravdali Vaše povjerenje. Obavještavamo Vas da i sljedeće pedagoške godine vrtić zadržava istu ekonomsku cijenu svih programa. Program smjenskog rada i svi programi unapređenja redovitog i posebnih te kraćih programa u okviru projekta „Zujimo cijeli dan: program smjenskog rada u DV Košnica“ se ne naplaćuju dodatno za vrijeme trajanja projekta, tj. do 4. rujna 2020.

S ciljem daljnjeg unapređenja naših usluga i kvalitetnog planiranja odgojno-obrazovnog rada u pedagoškoj godini 2019./20., molimo Vas da odgovorite na sljedeća pitanja:

1. Koju odgojnu skupinu pohađa Vaše dijete?
_____
2. Jeste li zadovoljni provedbom redovitog programa predškolskog odgoja u koji je uključeno Vaše dijete (jaslice, vrtić, predškola)?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja (redoviti program):
_____
3. Jeste li zadovoljni ponudom posebnih i kraćih programa u vrtiću (sport, ples, engleski, izleti, programi edukativnih, kulturnih i sportskih sadržaja za djecu u vrtiću i izvan njega)?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja (posebni i kraći programi):
_____
4. Imate li dobru komunikaciju s odgojiteljima?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja:
_____
5. Smatrate li da od vrtića dobivate kvalitetne i potpune informacije o napretku svog djeteta (roditeljski sastanci, mjesečna izvješća e-mailom, individualni razgovori s odgojiteljima, psihologom, logopedom, pedagogom)?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja:
_____

slika 5 Anketa za roditelje

6. Smatrate li da vrtić kvalitetno skrbi o zdravstvenoj zaštiti i prehrani djece?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja:
_____
7. Jeste li zadovoljni programom smjenskog rada i besplatnim sadržajima u okviru istog?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja:
_____
8. Smatrate li da je zapošljavanje cjelovitog stručnog tima doprinijelo kvaliteti rada vrtića?
DA NE
Vaši prijedlozi i sugestije za poboljšanja:
_____
9. Koje programe biste voljeli da vrtić provodi u budućnosti?
_____
10. Što smatrate jakim stranama rada vrtića?
_____
11. Što smatrate nedostacima rada vrtića?
_____
12. Namjeravate li u svibnju 2019. aplicirati za upis svog djeteta u neki od gradskih vrtića?
DA NE
Ukoliko ne, hoće li Vaše dijete ostati korisnik našeg vrtića?
DA NE

Prostor za komentare, pitanja i sugestije koje nisu obuhvaćene anketom:
_____
_____
_____

Otvoreni smo za Vaša buduća pitanja i sugestije, koje nam možete postaviti usmeno i pismeno, osobno ili anonimno. Zajednički cilj nam je uspješan odgoj i sretno odrastanje Vaše djece.

Vaš Vrtić

izvor: DV „Košnica“

3.1.5. Kutić za roditelje

Kutić za roditelje služi kao poveznica roditelja i odgojitelja putem koje se razmjenjuju bitne obavijesti koje su pritom dovoljno općenite, a njihovo prenošenje otvara mogućnost informiranja većeg broja roditelja. Najčešće se radi o panou, odnosno ploči koja se nalazi ispred odgojne skupine, uz pretpostavku da je na vidljivom mjestu, najčešće u razini očiju roditelja.

„Kutić za roditelje popularan je naziv za mjesto na kojemu pisanom riječju komuniciraju odgojitelji i roditelji. To je za roditelja neka vrsta „otvorenoga prozora“ u život i rad skupine, u kojoj jasno vide svoje dijete kao i napore odraslih da tu sve bude u redu.“ (Milanović i sur., 2014, str. 140)

Bitno je i vizualno naglasiti obavijest, ali i pripaziti na sadržaj iste, kako bi se izbjegla potencijalna nezainteresiranost roditelja, koji često zbog duljine i sadržaja obavijesti, ali i nedostatka vremena, pribjegavaju ignoriranju. Stoga je logično da će obavijesti biti usmjerene na opažanje ponašanja djece, aktualnih događanja u skupini ili eventualne problematike skupine. Kutić za roditelje može se koristiti kako bi roditeljima predočili tjedni plan i program rada, raspored termina za individualne razgovore, rođendane koji su proslavljeni u skupini. U njemu se može izložiti jelovnik, izvijestiti roditelje o tome kako je bilo na određenoj predstavi, posjeti muzeju, izložbi, informirati ih o izmjeni odjeće u skladu s vremenskim uvjetima (slojevito oblačenje ili laganija garderoba, donošenje krema sa zaštitnim faktorom). Kutić za roditelje je simbol za „osobnu kartu skupine“ stoga je u njemu prikladno i izložiti:

„koliko je djece u čemu samostalno, kako se djeca druže – gdje i zašto, kako djeca rješavaju konflikte, kako se dogovaraju, razgovaraju, igraju; što zamišljaju, izmišljaju i u što se uživljavaju. Zatim, što su naučili i znaju: napraviti, ispričati, otpjevati, otplesati, srediti, preurediti, što odgojitelj s djecom radi i što će raditi, što se od roditelja očekuje da donese/sakupi/napravi i povratna informacija o tome kako se iskoristilo to što je roditelj donio/sakupio.“ (Milanović i sur., 2014, str. 140).

Osim navedenog, kutić služi i kao povratna informacija za pojedine aktivnosti koje su odgojitelji provodili s djecom, kao prijedlog za rješavanje određenog problema skupine (primjerice odvikavanje od dude ili pelena), ali i kao poziv na određena događanja, druženja, informacije o izletima i slično. Kutić za roditelje služi i kao mjesto na kojem se mogu izložiti prikladni edukativni materijali kojima odgojitelji

potencijalno žele ukazati roditeljima na određene aktualnosti unutar odgojne skupine. Odličan način za prikupljanje pismenih privola (za izlete, predstave, fotografiranje djece) je upravo izlaganje takvih lista na pano kutića za roditelje, pod uvjetom da su roditelji prethodno pristali na takav oblik prikupljanja informacija, obzirom na zaštitu osobnih podataka. Time se postiže informiranje svih roditelja temeljem samo jedne obavijesti (primjerice tablice za prikupljanje pismenih privola za sudjelovanje djece u predstavi koja se odvija u vrtiću).

Slika 6 Kutić za roditelje

izvor: DV „Košnica“

3.2. AKTIVNI OBLICI SURADNJE

Aktivne oblike suradnje, prema autorici Višnjić- Jevtić (2018b) možemo podijeliti na:

- web stranice dječjih vrtića
- društvene mreže
- mobilne aplikacije
- video i foto- dokumentacija
- boravak roditelja u odgojnoj skupini
- sudjelovanje u tvorbi kurikuluma

3.2.1. Web stranice dječjih vrtića

Umreženošću suvremenog svijeta i napretkom tehnologije, internet postaje jedan od načina svakodnevne komunikacije i informiranja. Danas gotovo nema vrtića koji nema svoju web stranicu. Obzirom na digitalnu pismenost današnjice, web stranica vrtića može biti svojevrsni „prvi susret“ roditelja s vrtićom. Ukoliko roditelj istražuje vrtić putem weba prije upisa djeteta, stječe prvi dojam o vrtiću, , stoga je bitno redovito ažuriranje. Na web stranici roditelji mogu pronaći brojne korisne informacije i prije nego što dijete krene u vrtić. Počevši od lokacije i kontakta vrtića, roditelji imaju mogućnost saznati koji su uvjeti za upis djeteta, kakve programe vrtić provodi, koliko odgojnih skupina broji, te kolektiv koji radi u vrtiću. Često su dostupne i informacije o statutu i kurikulumu vrtića, kao i kućni red. Također, čest je slučaj da upravo na web stranici vrtića stručni tim objavljuje razne edukativne članke vezane uz odgoj i odrastanje djece, njihove razvojne karakteristike, savjete roditeljima vezano uz neki problem/pishofizički razvoj djece, s ciljem podizanja pedagoških kompetencija roditelja, kao i poziv na suradnju s odgojiteljima i ustanovom. Osim navedenog, na web stranici možemo pronaći tjedni jelovnik, obavijesti o nadolazećim događanjima vezanim za vrtić ili osvrt na određene događaje. Web oglašavanje je sastavni dio današnjice i suvremene tehnologije, stoga je bitno da vrtić ide „u korak s vremenom“ jer upravo suvremeni odgoj daje sve veću važnost razvijanju digitalnih kompetencija u djece, zbog čega je poželjno da vrtić bude dobar primjer u tom pogledu.

3.2.2. Društvene mreže

Prednost suradnje putem društvenih mreža je laka dostupnost svim subjektima. Društvenim mrežama kao što su Facebook, Twitter, Instagram vrlo je lako pristupiti uz pomoć korisničkog računa te su besplatne. Grupe na društvenim mrežama pogodne su za razmjenu fotografija, učitavanje video zapisa te za razmjenu mišljenja i iskustava. Za komunikaciju sa roditeljima preporuča se zatvorena grupa kako bi se sačuvala privatnost djece. Na ovaj način roditelji mogu na jednostavan način dobiti uvid u aktivnosti koje se provode u skupini ili pak podijeliti sa drugim roditeljima svoja iskustva i dojmove. Pri otvaranju takvih grupa odgojitelj treba zatražiti suglasnost roditelja za objavljivanje fotografija i video zapisa djece koje mogu vidjeti i ostali članovi grupe. S obzirom da ovakav način suradnje podrazumijeva samo pisanu komunikaciju, sudionici moraju brinuti o tome da poruke budu jasne i razumljive te moraju brinuti o načinu komunikacije sa drugim sugovornicima.

3.2.3. Mobilne aplikacije

Od mobilnih aplikacije u komunikaciji s roditeljima najčešće se koriste WhatsApp i Viber preko kojih odgojitelji i roditelji imaju mogućnost razmjene tekstualnih poruka, fotografija i video zapisa, snimanja glasovnih poruka te mnoge druge. Ovim načinom komunikacije odgojitelju se pruža mogućnost komuniciranja sa svakim roditeljem pojedinačno, ili pak oformiti grupu ako želi sa roditeljima podijeliti informacije koje se tiču svih članova grupe. Jedna od važnih prednosti ovog načina komuniciranja je mogućnost da roditelji dobe informaciju odmah, ne trebaju čekati da dođu po dijete u vrtić.

3.2.4. Video i foto dokumentacija

Foto i video dokumentacija može pomoći odgojiteljima oko lakšeg uspostavljanja komunikacije s roditeljima. Roditeljima treba sažeti nainteresantnije fotografije i video zapise djece u odgojno- obrazovnom procesu, slobodnoj igri te planiranim aktivnostima. Na taj način roditelj ima priliku vidjeti kako dijete barata pojedinim materijalima, za čime poseže u aktivnosti, kako se ponaša te može dati svoje mišljenje ili komentar o tome kako to radi kod kuće. Ovaj način komunikacije zahtjeva individualni pristup roditelju svakog djeteta. Tako će i roditelj lakše podijeliti informacije vezane uz djetetova ponašanja u obitelji i izraziti svoje stavove.

3.2.5. Uključivanje roditelja u odgojno- obrazovni rad

U ovaj oblik suradnje roditelji se mogu uključiti na različite načine. Najčešći oblik uključivanja roditelja u proces odgoja i obrazovanja je kroz prezentaciju zanimanja roditelja (npr. posjet mame frizerke ili doktorice, tate policajca ili kuhara...). Modernizacijom i povećanim obrazovanjem odgojitelja pojavljuje se otvorenost prema novim oblicima uključivanja roditelja u proces kao što je volontiranje u odgojnim skupinama, organizacija zajedničkih izleta te posjet roditeljskom domu. Odgojitelji tu nailaze na veliki broj zakonski regulativa koje ih sprečavaju u provedbi ovakvog načina suradnje kao što su dozvole roditelja za izvođenje djeteta iz ustanove te organizacija voženje djeteta mlađega od 4.godine u autobusu. Roditelji se također mogu uključiti u odgojno- obrazovni rad izrađujući poticaje koje će djeca koristiti u skupini (npr. stolar izradi farmu za životinje), prikupljanjem pedagoški neoblikovanog materijala (npr. jesenskih plodina), prikupljanjem stvari kako bi odgojitelj oformio novih centara igre ili nadopunio već postojeći (npr. kuhače ili pregače za centar kuhinje ili kocke za centar građenja). Roditelje možemo uključiti na način da ih zadužimo za organiziranje zajedničkog izleta ili druženja.

3.2.6. Sudjelovanje u tvorbi kurikuluma

Razvoj kurikuluma i kvalitete odgojno-obrazovne prakse vrtića dugotrajan je proces koji je rezultat zajedničkog promišljanja i rada svih koji u njemu sudjeluju. Razvoj odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića događa se paralelno s razvojem novih vrijednosti, razumijevanja i znanja odgajatelja i drugih djelatnika vrtića, za što im je potrebno osigurati kontinuirani profesionalni razvoj. Kvalitetu i perspektivu razvoja odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića određuje i njegova „otvorenost“ prema van koja uključuje spremnost na uspostavljanje suradničkih odnosa djelatnika s obiteljima djece, drugim vrtićima i ostalim relevantnim institucijama te spremnost na povezivanje sa stručnjacima i svim važnim tijelima lokalne zajednice. Svijest djelatnika vrtića o važnosti povezivanja sa širim društvenim kontekstom posebno je važna kako bi vrtić mogao kvalitetno funkcionirati u sklopu šire socijalne zajednice. Kurikulum dječjeg vrtića dokument je koji svaka ustanova piše za sebe no zajedničko im je da se naslanjaju na načela i vrijednosti Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanja, a ona su između ostalog partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom te fleksibilnost odgojno-obrazovnoga procesa u

vrtiću. Sudjelovanje roditelja u tvorbi kurikulumu predškolske ustanove daje im veliki utjecaj na cijeli proces odgoja i obrazovanja, ne samo vlastitog djeteta, nego i djece drugih odgojnih skupina.

4. ZAKLJUČAK

Partnerstvo s roditeljima imperativ je suvremenog odgoja. Tome svjedoče Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991) i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) koji su propisali i uvrstili pojam partnerstva i uključenosti roditelja u odgojne institucije. Vrtići više nisu čuvališta djece nego odgojno- obrazovne ustanove čiji djelatnici i svakodnevnim, neprekidnim učenjem i kontinuiranim usavršavanjem opravdavaju svoju profesionalnot. Obzirom da je krajnji cilj i produkt njihova rada usmjeren na interes djece, dužni su učiniti sve što im je u moći kako bi stvorili ugodno, produktivno i sretno okruženje za djecu. Uzevši u obzir da djecu najbolje poznaju njihovi roditelji, prirodno je zaključiti da su roditelji i odgojitelji odgovorne osobe za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj djeteta. Odgojitelji i roditelji surađivali su oduvijek, međutim, problem njihove suradnje odražavao se upravo kroz moć. U tradicionalnom poimanju odgoja, njihov je odnos bio neravnopravan s obilježjima hijerarhije, a ustanove su redovito zauzimale superiorniji položaj, dok je komunikacija bila jednosmjerna. Razvoj suvremenog odgoja rezultirao je brojnim prednostima za dijete, tako i razvijanjem partnerskog odnosa roditelja i odgojitelja. Suradnja se nastavlja, ali ovoga puta kroz partnerstvo. Partnerstvom pojam superiornosti nestaje, roditelji i odgojitelji danas su ravnopravni - imaju zajedničke interese i ciljeve, razmjenjuju iskustva, podupiru se i uvažavaju, a njihova je komunikacija dvosmjerna i otvorena. U konačnici, imaju isti krajnji cilj, a to je odgoj u najboljem interesu djeteta. Sukladno tome, partnerstvo danas nije rijetkost. Odgojitelji i studenti koji će to tek postati, uvelike su privilegirani dostupnošću i količinom literature koja je danas prisutna s ciljem unaprjeđenja suradnje i modaliteta kojima stvaramo partnerstvo. Odgojiteljeva je i profesionalna obaveza razvijati vlastite kompetencije (znanja, stavove i vještine) za partnerski odnos s roditeljima. Individualni razgovor, roditeljski sastanci, ankete, kutići za roditelje, radionice, web stranice vrtića, društvene mreže, mobilne aplikacije, boravak roditelja u odgojnoj skupini, sudjelovanje u tvorbi kurikulumu neki su primjeri oblika suradnje kojima je moguće ostvariti partnerstvo s roditeljima. Bitna karakteristika u ostvarenju partnerstva je želja i roditelja i odgojitelja za stvaranjem suradničkog odnosa i uzajamnog poštovanja. Odgojitelji su pozvani da vlastitim primjerom motiviraju roditelje na stvaranje partnerstva. Odgoj je izazovan proces za svakog

roditelja, zbog čega odgojitelji kao profesionalci kroz partnerstvo trebaju podupirati i osnaživati roditelje te na taj način djeci osigurati bezbrižno i sretno djetinjstvo. Samo kontinuiranim educiranjem, poštivanjem različitosti i uvažavanjem možemo odgovoriti na izazove suvremenog odgoja.

LITERATURA

Hrvatski jezični portal, <http://hjp.znanje.hr/> (preuzeto 13.04.2020.)

Jurčević Lozančić, A. (2016.). *Socijalne kompetencije u ranome djetinjstvu*, Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta

Jurčević-Lozančić, A. (2005.). *Izazovi odrastanja - predškolsko dijete u okružju suvremene obitelji i vrtića*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.

Ljubetić, M. (2013.). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole – Vježbe, zadaci, primjeri*, Zagreb: Školska knjiga

Ljubetić, M. (2014.). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno – obrazovne ustanove i zajednice*, Zagreb: Element

Mendeš, B. (2018.). *Profesionalno obrazovanje odgojitelja predškolske djece; od jednogodišnjeg tečaja do sveučilišnog studija*, Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga

Milanović, M. (2014.). *Pomozimo im rasti: Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga.

Miljak, A. (1995.). Mjesto i uloga roditelja u (suvremenoj) humanističkoj koncepciji predškolskog odgoja. *Društvena istraživanja*, 18-19 (4-5), 601-612.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Pećnik, N., Starc, B. (2010). *Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta i podrška roditeljima najmlađe djece*, Zagreb: Denona d.o.o.

Petrović-Sočo, B. (1995.). Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječim vrtićem. *Društvena istraživanja*, 18-19 (4 - 5), 613-625.

Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece, Zagreb: Republika Hrvatska, Ministarstvo prosvjete i kulture (1991).

Rosić, V. (2005.). *Odgoj- obitelj- škola*. Rijeka: Naklada Žagar

Slunjski, E. (2006). *Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizacija koja uči*, Zagreb: Mali profesor

Višnjić- Jevtić, A., Visković, I. (ur.) (2018.). *Izazovi suradnje- razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: Alfa

Višnjić- Jevtić, A. (2018.). *Odgojiteljska samoprocjena kompetencije za suradnju s roditeljima*. Doktorski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Marija Frljak, rođena 30. siječnja 1993. godine u Zagrebu, s prebivalištem u Zagrebu, izjavljujem da sam samostalno izradila ovaj završni rad pod nazivom „Oblici suradnje obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja,, , uz pomoć stručne literature i vodstvo mentorice doc. dr. sc. Adrijane Višnjić Jevtić.